

ARRS

JAVNA AGENCIJA ZA RAZISKOVALNO DEJAVNOST
REPUBLIKE SLOVENIJE

Informacije o treh slovenskih projektih:

1. Projekt Urbano izobraževanje v živo (Urban Education Live)

Inovativno urbano izobraževanje v realnem okolju – lokalna prisotnost in tehnologije mapiranja kot orodje za krepitev sposobnosti in razvoj inovacij v mestih. Model za sodelovanje med univerzo in skupnostmi.

- **Vodja slovenske skupine / vodja projekta, RO**

Dr. Matjaž Uršič, Center za prostorsko sociologijo, Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani – projektni partner

Marko Peterlin, Inštitut za politike prostora – podizvajalec

- **Sodelujoči tuji partnerji**

School of Architecture, Tampere University of Technology (TUT) – Vodilni partner

School of Architecture, The University of Sheffield (SSoA)

Urban Transition Association (ATU), Bukarešta

Dodatno:

Skupina sedmih finskih malih in srednje velikih podjetij

Mesta Salo, Tampere in Turku na Finskem

- **Kakšne rešitve pričakujete kot rezultat projekta za prihodnost mest?**

Univerza kot vmesnik med mestom in prebivalci.

Cilj Urban Education Live je vzpodbuditi sodelovanje med univerzami in mestnimi skupnostmi. Ta cilj dosegamo z učnim procesom študentov in z razvojem lokalnih znanj in veščin, ki so skupnostim v korist.

Delo v mestnih skupnostih je podprto z novimi načini družbenega mapiranja, ki odkriva, kaj prebivalci cenijo ali problematizirajo v njihovem vsakodnevem okolju.

- **Kaj vam uspeh na razpisu prinaša, omogoča?**

Na osnovi teh ugotovitev bo projekt vzpostavil lokalne točke srečevanja za učenje in delo, ki omogočajo meščanom, da izboljšajo njihove soseske in sodelujejo z mestnimi oblastmi ter podjetji.

Skratka, s projektom Urban Education Live bomo raziskovali, kako bi lahko prebivalci in mestne oblasti še bolje izkoristili potencial Ljubljane kot univerzitetnega mesta.

ARRS

JAVNA AGENCIJA ZA RAZISKOVALNO DEJAVNOST
REPUBLIKE SLOVENIJE

2. Projekt Svetla prihodnost za črna mesta: mala industrijska mesta v Evropi in njihovo soočanje s prevladujočimi post-industrijskimi diskurzi (Bright Future)

- **Vodja slovenske skupine / vodja projekta, RO**

Dr. David Bole, Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU

- **Sodelujoči tuji partnerji**

Univerza Vzhodne Finske (FI), Univerza v Amsterdamu (NL), Univerza v Bukarešti (RO), The Young Foundation (UK), Social Life (UK)

- **Kakšne rešitve pričakujete kot rezultat projekta za prihodnost mest?**

Ob omembi industrijskih mest se nam pred očmi prikažejo temačne podobe propadajočih industrijskih objektov, kot pomnikov pretekle industrializacije in družbenega razvoja. Prevladujoč pogled na takšna industrijska mesta je nehote izrazito negativen, pridevniki, ki se ob tem ponujajo, pa so »depresivna«, »nerazvita«, »neperspektivna«.

Kaj je šlo narobe? Pretekle razvojne strategije so bile osredotočene na velika mesta in so kot edino možno usmeritev za prihodnost ponujale storitveno usmerjena gospodarstva. Danes večina Evropejcev še vedno živi in dela v malih mestih, ki so odvisna od industrijske proizvodnje ali rudarstva. Projekt Svetla prihodnost (*Bright Future*) te okoliščine sprejema kot priložnost in ne kot razvojno oviro. Mesta z industrijsko zgodovino imajo po našem mnenju velik potencial, saj se ponašajo z objekti industrijske kulturne dediščine, njihovo prebivalstvo ima dragocena znanja, izjemna pa so tudi zaradi edinstvenih družbenih odnosov med prebivalci.

V okviru projekta Svetla prihodnost bomo s preučevanjem posameznih primerov iz petih držav (Slovenije, Finske, Nizozemske, Romunije in Združenega kraljestva) skušali prepoznati prednosti, ki lahko postanejo gonilo novega razvoja za mala industrijska mesta. Natančneje, poskušali bomo zaznati družbene in morebitne institucionalne inovacije, ki pripomorejo k izboljšanju kakovosti življenja v njih in so posebej prikrojene potrebam malih industrijskih mest. Konkretno to pomeni, da bomo raziskovali skupaj z lokalno skupnostjo (t. i. participativno raziskovanje) in določili ali na novo razvili produkte, storitve in lokalne dejavnosti.

Kaj si torej obetamo od projekta? Obetamo si dvoje; na raziskovalni ravni bomo pokazali, da obstajajo razvojne alternative in da industrijska mesta niso nujno problematična in obsojena na propadanje. Na konkretni ravni pa bomo izbrali eno od slovenskih industrijskih mest in aktivirali ter motivirali tamkajšnjo lokalno skupnost, da bo, oborožena z znanjem in sposobnostmi, ki izhajajo iz industrijske dediščine, prepoznala nove gospodarske, družbene in druge dejavnosti (kulturna industrija, turizem, izobraževanje, ...), ki bodo izboljšale kakovost njihovega življenja v njej.

- **Kaj vam uspeh na razpisu prinaša, omogoča?**

Projekt omogoča, da slovenski raziskovalci med prvimi v Evropi naslovimo vprašanja načrtovanja malih industrijskih mest. V preteklosti se je večina raziskav ukvarjala z velikimi, globalnimi metropolami in povsem zanemarjala manjša in monostrukturna mesta. Ker je slovenski urbani sistem v primerjavi z ostalimi evropskimi državami izrazito drugačen – imamo le dve »mesti« v evropskem merilu in prevlado manjših krajev z zaposlitvijo v industriji – je to vprašanje pomembno tudi za Slovenijo.

ARRS

JAVNA AGENCIJA ZA RAZISKOVALNO DEJAVNOST
REPUBLIKE SLOVENIJE

Uspeh na razpisu nam omogoča koordiniranje in usmerjanje mednarodne mreže raziskovalcev, ki je izrazito interdisciplinarna in jo sestavljajo geografi, sociologi, kulturologi in urbanisti. Naslovili bomo neodgovorjena raziskovalna vprašanja in prispevali k razvoju znanosti. Projekt nam hkrati omogoča, da bomo delali skupaj z lokalno skupnostjo in jih vključili v raziskavo – ne le kot deležnike ali prejemnike raziskave, ampak kot so-ustvarjalce v raziskovalnem procesu. Gre za sodoben koncept »odprte« znanosti oziroma participativnega raziskovanja.

3. Projekt C3PROSTORI - Uporaba IKT za so-ustvarjanje vključujočih javnih prostorov (C3Places)

- **Vodja slovenske skupine / vodja projekta, RO**

Dr. Barbara Goličnik Marušič, Urbanistični inštitut RS

- **Sodelujoči tuji partnerji**

- a. Univerza Lusofona, Interdisciplinarni raziskovalni center za izobraževanje in razvoj; Portugalska – vodilni partner (UL - Universidade Lusófona - CeIED - Interdisciplinary Research Centre for Education and Development)
- b. Cooperacy Association; Italija
- c. Nacionalni laboratorij za gradbeništvo; Portugalska (National Laboratory for Civil Engineering)
- d. Univerza Mykolas Romeris, Laboratorij za družbene tehnologije; Litva (Mykolas Romeris University, Social Technologies LAB)
- e. Univerza v Gentu, Raziskovalni center WAVES; Belgija (Ghent University – research group WAVES)
- f. Univerza v Milanu, Oddelek za računalništvo; Italija (University of Milan – Department of Computer Science)
- g. Urbanistični inštitut Republike Slovenije; Slovenija (Urban Planning Institute of the Republic of Slovenia)

- **Kakšne rešitve pričakujete kot rezultat projekta za prihodnost mest?**

Namen projekta je razviti pristope, strategije in orodja, ki uporabljajo informacijsko in komunikacijsko tehnologijo (IKT), za povečanje učinkovitosti pristopov so-ustvarjanja, so-oblikovanja in vključenosti uporabnikov v načrtovanje, oblikovanje in uporabo javnih mestnih odprtih prostorov ter s tem vplivati na izboljšanje kakovosti javnega odprtega prostora. Prepogosto je pri oblikovanju odprtih prostorov izpuščena ali prezrta priložnost spodbujanja spontanizacij in izkušenj med uporabniki prostora. IKT vidimo kot medij in orodje za njihovo prepoznavanje, usmerjanje in spodbujanje.

S projektom naslavljamo nekatere nove vidike možnega prihodnjega razvoja mest in načinov življenja v njih, še posebno v povezavi z vsakdanjo rabo mestnega odprtega prostora, njegovo vsebino in

ARRS

JAVNA AGENCIJA ZA RAZISKOVALNO DEJAVNOST
REPUBLIKE SLOVENIJE

načinom njegovega urejanja. Raziskani in ovrednoteni bodo potenciali za nove, inovativne oblike aktivnosti v zunanjem prostoru ter razvoj možnih novih tipologij odprtega prostora in zelenih površin mest. Namreč, aktivnosti v zunanjem prostoru in stik z naravo (še vedno) predstavljajo pomemben del kakovosti bivanja, zdravja in dobrega počutja mestnega prebivalstva. Številni ljudje, še posebno mladi, so vedno bolj navezani na uporabo različnih informacijskih in komunikacijskih tehnologij, zato privlačnost nekega prostora neposredno povezujejo tudi z možnostjo nemotene uporabe IKT oz. tehnološko inovativnostjo in zanimivostjo ponudbe oz. programa prostora. Opažanja kažejo, da se ob tem vedno bolj krepijo različni življenjski stili priključenosti na virtualno realnost, npr. dolgotrajno sedenje in zadrževanje v objektih. To ima posledice tako z vidika zdravja kot tudi odnosa posameznika do družbenih in prostorskih vprašanj. Neprestan razvoj novih tehnologij odpira nove možnosti in izzive glede načina uporabe odprtega prostora mest, predstave o njem in njegovega raziskovanja ter razumevanja. Odpira široke možnosti novih načinov za vključevanje uporabnikov tako v procese načrtovanja in oblikovanja prostora, kot tudi v neposredno so-ustvarjanje in so-upravljanje na licu mesta.

Kot rezultat pričakujemo širok nabor izhodišč, izkušenj, metodologij in IKT orodij za vključevanje uporabnikov v procese kot so so-ustvarjanje, so-oblikovanje, so-upravljanje, a hkrati tudi kritičen pogled na različne pristope in možnosti. Stremeli bomo k temu, da bo projekt prispeval k razvoju mest, ki ne bodo pametna zgolj zaradi uporabe IKT kot sodobne tehnološke možnosti in priložnosti, ampak in predvsem zaradi tega ljudem dostopnejša, prijaznejša, privlačnejša in z ugodnimi vplivi na zdravje ljudi, to je s kakovostnim, raznolikim in za vse prebivalce privlačnim javnim odprtim prostorom, ki bo spodbujal k aktivnostim na prostem in sodelovanju.

- **Kaj vam uspeh na razpisu prinaša, omogoča?**

Uspeh na razpisu prinaša priložnosti za povezovanje in izmenjavo znanj, idej, konceptov in skupni razvoj. Omogoča povezovanje različnih nivojev raziskovalnega dela, od temeljnih in aplikativnih raziskav do konkretnih inovacij in njihovo vključitev ter preverbo v praksi. Na področju urbanističnega načrtovanja je eden ključnih izzivov ta, da so rešitve zadovoljive za širok krog uporabnikov, zato je doprinos uspeha na razpisu tudi v povezovanju različnih vsebin raziskovalnega dela, od tehnološkega razvoja, družbenih sprememb, vrednot in potreb uporabnikov ter prostora, kot miljeja človekovega delovanja.

V sodelovanju z:

ZRC SAZU Znanstvenoraziskovalni center
Slovenske akademije znanosti in umetnosti

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za družbene vede